บทที่ 3

หลักการและกฎเกณฑ์ในการกำหนดพิกัดภาษีศุลกากรระบบ HS และการประเมินราคาสินค้าเพื่อเรียกเก็บศุลกากร

3.1 พิกัดภาษีศุลกากรระบบ HS

(1) หลักการในการกำหนดพิกัดภาษีศุลกากรระบบ HS

การแบ่งสินค้าตามระบบฮาร์โมไนซ์ (HS) เป็นระบบการจำแนกประเภทสินค้าที่ประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า 190 ประเทศได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดพิกัดศุลกากรและจัดเก็บสถิติการค้าระหว่างประเทศ องค์การศุลกากรโลกเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบระบบ HS โดยจะทำการทบทวนแก้ไขทุก 4-5 ปีเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศ ภายหลังจากการนำระบบ HS มาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 (ค.ศ. 1988) ได้มีการแก้ไขระบบที่สำคัญมาแล้วทั้งสิ้น 2 ครั้ง คือพิกัดศุลกากร HS ฉบับปี ค.ศ.1996 และ พิกัดอัตราศุลกากร HS ฉบับปี ค.ศ. 2002 สำหรับการแก้ไขระบบ HS ครั้งล่าสุดนี้ จะมีผลใช้บังคับในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007)

การแก้ไขระบบ HS ครั้งล่าสุดซึ่งจะมีผลใช้บังคับในปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) มีจำนวนมากกว่า 350 รายการและปรับปรุงหัวข้อย่อยจาก 5,224 รายการเป็น 5,020 รายการ[1]

ในส่วนของระบบ HS นั้นใช้ระบบ CCCN ที่มีระดับเลขรหัส 4 ตัวเป็นแกน[2] โครงสร้างระบบ HS ประกอบด้วยหลักเกณฑ์การตีความ, หมายเหตุของหมวด ตอนและหัวข้อย่อย, รายการหัวข้อของสินค้าระดับ 4 หลัก, รายการระดับ 6 หลัก[3]

---

[1] พิกัดศุลกากรฮาร์โมไนซ์ฉบับปี ค.ศ. 2007, <www.customs.go.th/UploadFile/News/N0906006.doc>.

[2] ฉวีวรรณ นันท์นฤมิต,"พิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมไนซ์", วารสารศุลกากร, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2530), น.29.

[3] รพี อสัมทินพงศ์,"พันธะระหว่างประเทศที่มีผลต่องานศุลกากรในอนาคต", วารสารศุลกากร, ปีที่ 6 ฉบับที่ 42, (พฤษภาคม-มิถุนายน 2537), น.39-40.

วัตถุประสงค์ของระบบHS

1. เพื่อจำแนกประเภทสินค้าทุกชนิดที่มีการซื้ อขายระหว่างประเทศอย่างมีระบบแบบแผน
2. เพื่อให้การจำแนกประเภทสินค้าในกฎหมายพิกัดอัตราศุลกากรของประเทศที่ใช้ระบบนี้ เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน
3. เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บ การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ทางสถิติด้านการค้าระหว่างประเทศ
4. เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการขนส่ง
5. เพื่อเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและรูปแบบทางการค้าระหว่างประเทศ

พันธะและสิทธิของประเภทภาคีสนธิสัญญาHS

สำหรับภาคีสมาชิกของอนุสัญญา HS มีพันธะและหน้าที่ดังนี้

1. จะต้องจัดทำกฎหมายพิกัดอัตราศุลกากร และสถิติสินค้าขาเข้าและขาออก ให้สอดคล้องกับการจำแนกประเภทสินค้าในระบบ HS รวมทั้ งต้องใช้เลขรหัสของหัวข้อและหัวข้อย่อยหมายเหตุหมวดของตอน และของหัวข้อย่อยทั้ งหมดของระบบHS
2. กรณีมีการแก้ไขระบบ HS ภาคสมาชิกจะต้องแก้ไขกฎหมายพิกัดอัตราศุลกากร และสถิติขาเข้าและขาออกให้สอดคล้องกับที่มีการแก้ไขระบบ HS นั้ นมีผลบังคับใช้
3. จัดทำและเปิดเผยสถิติสินค้าขาเข้าและขาออกของตนต่อสาธารณชน โดยต้องมีรายละเอียดถึงระดับเลขรหัส6 หลักของระบบ HS หรือหากเป็นความประสงค์และริเริ่มของภาคีสมาชิกนั้ นอาจเปิดเผยรายละเอียดเกินกว่านั้ นได้
4. ในกรณีที่ภาคีสมาชิกมีความขัดแย้งในการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าหรือการตีความการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าให้ภาคีสมาชิกเจรจาตกลงกันเองให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ หากเจรจาตกลงกันไม่ได้ก็ให้นำข้อพิพาทเสนอคณะกรรมการระบบ HS หากคณะกรรมการระบบ HS ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ให้นำข้อพิพาทเสนอคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากรมีคำวินิจฉัย และเมื่อมีคำวินิจฉัยแล้ว ภาคีสมาชิกที่พิพาทจะต้องผูกพันตามคำวินิจฉัยนั้ น

5. ต้องจำแนกประเภทพิกัดสินค้าให้สอดคล้องกับมติของคณะกรรมการระบบHS หรือคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร และถือปฏิบัติตามExplanatory Notes ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยพิกัดและข้อแนะนำหรือข้อเสนอแนะเพื่อให้การใช้หรือการตีความระบบHS ให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

<u>คู่มือประกอบการใช้ระบบ HS</u> มีดังนี้

ก.Explanatory Notes (EN)

เนื่องจากตัวบทของประเภทพิกัดและของหมายเหตุหมวด ของตอนและร่างหัวข้อย่อยต้องบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำที่กระทัดรัดและได้ใจความ แต่ไม่อาจจะบรรยายรายละเอียดสินค้าได้ จึงจำเป็นต้องจัดทำคำอธิบายตัวบทดังกล่าวอธิบายถึงขอบเขตของแต่ละประเภทพิกัดและระบุรายชื่อและสินค้าที่สำคัญ ๆ ที่รวมหรือไม่รวมอยู่ในประเภทพิกัดนั้ น ๆ กับทั้ งอธิบายคุณลักษณะเฉพาะของสินค้าบางประเภทและแนวทางการพิจารณาไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม Explanatory Notes ไม่มีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญา การใช้ Explanatory Notes ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความในหมายเหตุของหมวด ของตอน และของหัวข้อย่อย ตัวบทของประเภทพิกัดที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์การตีความ Explanatory Notes นี้ จะได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอให้ทันสมัยและทันกับรูปแบบเทคโนโลยีและรูปแบบการค้าระหว่างประเทศ

ข.Alphabetical Index

เป็นหนังสือคู่มือนี้ เป็นลำดับดัชนีที่ลำดับชื่อสินค้าเรียงตามตัวอักษร สำหรับสินค้าทุกชนิดที่มีกล่าวถึงในประเภทพิกัด ในหมายเหตุหมวด ของตอน และของหัวข้อย่อย และใน Explanatory Notes ผู้ใช้สามารถใช้ตรวจค้นดูว่าสินค้าเหล่านั้ นระบุอยู่ในส่วนใดของระบบHS และ Explanatory Notes

ค.Compendium of Classification Opinions

เป็นหนังสือคู่มือที่รวบรวมคำวินิจฉัยปัญหาการจำแนกประเภทพิกัดสำหรับสินค้าบางชนิดที่ภาคีสมาชิกได้หารือไปยังคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากรขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ เชี่ยวชาญและคณะกรรมการระบบ HS ภายใต้อนุสัญญา HS พิจารณามีมติให้พิจารณาจัดของดังกล่าวไว้ในพิกัดใดพิกัดหนึ่งโดยเฉพาะ คำวินิจฉัยเหล่านี้ ภาคีอนุสัญญาHS มีพันธะกรณีที่จะต้องถือปฏิบัติตาม ส่วนประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคี แม้จะไม่มีพันธะที่จะต้องปฏิบัติตาม คณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากรก็เสนอแนะให้ถือปฏิบัติตามด้วยเพื่อให้การใช้ระบบHS เป็นไปในแบบเดียวกันทั่วโลก

(2) ผลดีและผลเสีย [4]

-ผลดี

1. เนื่องจากพิกัดศุลกากรระบบ HS ปรับปรุงจาก CCCN เพื่อให้หลักการและโครงสร้างการจำแนกประเภทสินค้าขาเข้าสอดคล้องกับความเป็นจริงของเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมและสินค้าที่ขายกันในตลาดโลก อันจะเป็นผลให้หลักการและโครงสร้างที่กำหนดขึ้นมีความชัดเจน
2. การที่พิกัดศุลกากรระบบ HS มีโครงสร้างของการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าที่ละเอียดถึงระดับ 5-6 หลัก ทำให้สามารถนำไปใช้ในงานสถิติการค้าระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การมีตัวบทประเภทพิกัดย่อยที่มีรายละเอียดชัดเจนทำให้สามารถดึงรายการสินค้าที่สำคัญ ๆ ให้ปรากฏชัด เท่ากับเป็นการช่วยเพิ่มความชัดเจนแก่ตัวบทประเภทพิกัดหลัก
3. การมีตัวบทประเภทพิกัดย่อยช่วยให้การเจรจาทางด้านการค้าระหว่างประเทศ ทำให้ดำเนินการเจรจาได้อย่างมีเป้าหมายและง่ายขึ้น

-ผลเสีย

1. เจ้าหน้าที่ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานที่จะสามารถแยกความแตกต่างของสินค้าที่ละเอียดมากขึ้นเนื่องจากบางหัวข้อมีความละเอียดมากเกินไปและบางหัวข้อต้องใช้เกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์มากำหนด
2. เมื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา HS มีภาระที่จะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญา HS และ HS ฉบับแก้ไข ดังนั้นในระหว่างช่วงที่เพิ่งมีการแก้ไขพิกัด HS ในส่วนพิกัดที่แก้ไขใหม่หรือส่วนพิกัดที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องมีความระมัดระวังเกี่ยวกับความผูกพันทางกฎหมายที่จะต้องจำแนกประเภทพิกัดของสินค้าให้ถูกต้องเนื่องจากหากมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ผู้นำเข้ามีส่วนต้องรับผิดชอบ[5]

---

[4]ฉวีวรรณ นันท์นฤมิต, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 2*, น.31 และกองพิกัดอัตราศุลกากร, "พิกัดอัตราศุลกากรฉบับใหม่ของไทย", วารสารศุลกากร, ปีที่ 1 ฉบับที่ 3, (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2530),น.12.

[5]พิกัดศุลกากรฮาร์โมไนซ์ฉบับปี คศ.2007, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*.

3.2 การประเมินราคาสินค้าเพื่อเรียกเก็บศุลกากร

(1) หลักการและวิธีการประเมินราคาสินค้าเพื่อเรียกเก็บศุลกากร

-แนวความคิดของราคา (The Concept of Value)

แนวความคิดพื้นฐานที่ใช้ในการประเมินราคาศุลกากรโดยทั่วไปมีอยู่ด้วยกัน 2 แนวความคิดดังนี้[6]

1. แนวความคิดแบบนามธรรมหรือแบบราคาสมมติ (Notional Concept) คือ ราคาที่สินค้านั้นพึงขายได้ตามเงื่อนไขที่สมมติขึ้นไม่ใช่ราคาสินค้าตามความจริง เช่น ในเงื่อนไขที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีอิสระจากกันดังนั้นราคาศุลกากรตามแนวความคิดนี้อาจเป็นราคาที่ตั้งขึ้นสำหรับสินค้าใด ๆ ก็ได้ แม้ว่าสินค้านั้น ๆ อาจจะไม่ใช่สินค้าที่ซื้อขายกัน แนวความคิดแบบนี้ปรากฏในระบบราคาบรัสเซลส์
2. แนวความคิดแบบแน่นอนหรือราคาตามความจริง (Positive Concept) คือราคาในใบกำกับสินค้า (Invoice Price) หรือราคาตามมูลค่าที่แท้จริง (Actual Value) ของสินค้านำเข้า ราคาศุลกากรตามแนวความคิดนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของราคาซื้อขายที่แท้จริง (Transaction Value) ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้นำเข้า แนวความคิดนี้ปรากฏในความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าค.ศ.1994

จากผลการเจรจารอบอุรุกวัยได้มีการนำความตกลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยและความตกลงที่เกิดขึ้นใหม่ในรอบนี้มาบรรจุอยู่ในกรรมสารสุดท้าย (Final Act) ซึ่งรวมถึงความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากร หลังจากได้ประชุมกันเพื่อสรุปการเจรจารอบอุรุกวัย ผู้แทนของรัฐบาลซึ่งเป็นสามาชิกของคณะกรรมการการเจรจาการค้าได้ตกลงจัดทำความตกลงมาราเกชจัดตั้งองค์การการค้าโลก ปฏิญญาและมติของรัฐมนตรีประกอบเป็นส่วนหนึ่งของกรรมสารสุดท้าย เมื่อวันที่ 15 เมษายน ค.ศ.1994 และมีผลบังคับใช้1 มกราคม ค.ศ. 1995 ซึ่งความตกลงมาราเกชจัดตั้งองค์การการค้าโลกได้กำหนดให้ความตลงต่าง ๆ รวมทั้ง

---

[6]เพชรรัตน์ ศุภนิมิตรกุลกิจ, “ปัญหาการกำหนดราคาศุลกากร (ราคาแกตต์) : กรณีการขายมากกว่า 1 ครั้งก่อนการนำเข้า(Successive Sales)”, เอกสารภาษีอากร, ปีที่ 20 ฉบับที่ 232, (มกราคม 2544),น.73.

ความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าคศ. 1994 หรือระบบราคา GATT เป็นส่วนหนึ่งของความตกลงมาราเกซจัดตั้งองค์การการค้าโลก ดังนั้น ภาคีสมาชิกองค์การการค้าโลกจึงมีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าคศ.1994

- หลักการในการประเมินภาษีศุลกากรตามความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าคศ.1994[7]

1.หลักการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่สามารถคาดหมายได้

หลักการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่สามารถคาดหมายได้ หมายถึง การประเมินราคาภาษีศุลกากรจะต้องเป็นสิ่งที่คาดหมายได้ว่าการประเมินนั้นมีขั้นตอน หลักการ และวิธีการอย่างไร เนื่องจากก่อนที่จะมีความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาภาษีศุลกากร ประเทศต่างก็มีหลักการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่แตกต่างกัน และยังให้ดุลยพินิจแก่เจ้าหน้าที่ค่อนข้างมาก

การขาดความชัดเจนอย่างเช่น แต่ละประเทศก็มีระเบียบและวิธีการประเมินภาษีศุลกากรแตกต่างกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการศึกษาและปฏิบัติตาม เสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนนี้ อาจเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจกำหนดราคาภาษีศุลกากรเพื่อเป็นมาตรการกีดกันทางการค้า และยังส่งผลให้ผู้นำเข้าไม่สามารถที่จะกำหนดราคาต้นทุนของสินค้าที่จะนำเข้ามาจำหน่ายได้

ในความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาภาษีศุลกากรนั้นได้นำหลักการนี้ไปใช้ อย่างเช่น บทวิจารณ์ทั่วไปเบื้องต้น(General Introductory Commentary) การประเมินราคาภาษีศุลกากรนั้นต้องพิจารณาจากราคาซื้อขาย(Transaction value) เท่าที่เป็นไปได้

2.หลักการคุ้มครองข้อมูลที่เป็นความลับ

เนื่องจากผู้นำเข้าต้องแสดงเอกสารหลักฐานให้แก่เจ้าหน้าที่ซึ่งเอกสารเหล่านี้ บางส่วนอาจเป็นความลับทางการค้า หากนำเอกสารไปเปิดเผยหรือนำไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบก็จะทำให้ผู้นำเข้าได้รับความเสียหาย ซึ่งในความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาภาษีศุลกากรนั้นได้บัญญัติ

---

[7]พฤติพงษ์ เลิศชัยมงคล. “การประเมินราคาศุลกากรภายใต้กฎเกณฑ์ของ WTO”, (วิทยานิพนธ์ คณะนิติศาสาตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น.26-29.

ในส่วนของมาตรา 10 ห้ามเปิดเผยข้อมูลลับ เว้นแต่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ในการพิจารณาของศาล

3.หลักการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่ไม่เป็นการบิดเบือนทางการค้า

การไม่บิดเบือนทางการค้าคือ ไม่ใช้การประเมินราคาภาษีศุลกากรเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกจากเพื่อวัตถุประสงค์ทางศุลกากร เช่นใช้เป็นอุปสรรคทางการค้าปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศหรือใช้เพื่อเป็นการรักษารายได้ในการจัดเก็บภาษีของประเทศ

หลักการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่ไม่เป็นการบิดเบือนทางการค้า ปรากฏในความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาภาษีศุลกากรดังกล่าวเช่น การไม่ใช้วิธีการประเมินราคาภาษีศุลกากรเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาด ห้ามประเมินราคาภาษีศุลกากรจากราคาสินค้าที่ผลิตและขายในประเทศผู้นำเข้า ห้ามขึ้นราคาภาษีศุลกากรตามอำเภอใจ หรือห้ามกำหนดราคาศุลกากรขั้นต่ำเพื่อรักษารายได้ในการจัดเก็บภาษีศุลกากรและเป็นมาตรการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ

-วิธีการกำหนดราคาภาษีศุลกากรตามความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา7ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าคศ.1994

ในการกำหนดราคาสินค้าขาเข้าสำหรับการคำนาณค่าภาษีอากร ปกติการกำหนดราคาศุลกากรจะอยู่บนพื้นฐานของราคาซื้อขายของที่นำเข้าซึ่งเป็นราคาที่ผู้ซื้อจ่ายหรือพึงจ่ายจริงให้กับผู้ขายในต่างประเทศอย่างไรก็ดี ราคาซื้อขายของที่นำเข้านั้น จะอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการ เช่น การซื้อขายผู้ซื้อกับผู้ขายต้องไม่มีความสัมพันธ์กันหรือการซื้อขายนั้นต้องไม่มีเงื่อนไขอย่างอื่นอีก[8]

การใช้ราคาตามความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าค.ศ.1994 เป็นการใช้ราคาสำหรับประเมินตามลำดับก่อนหลัง(Hierarchy of Application) ดังนี้ ใช้ราคาซื้อขายของที่นำเข้าเป็นอันดับแรก หากไม่สามารถใช้ได้จึงใช้ราคาในลำดับถัดไปตามลำดับกล่าวคือ ราคาที่ซื้อขายของนำเข้าที่เหมือนกัน การใช้ราคาซื้อขายของนำเข้าที่คล้ายกัน วิธีการหักทอน วิธีการคำนวณ วิธีย้อนกลับ[9]

---

[8] <http://www.customs.go.th/GattValue/GattValue.jsp#2>.

[9]สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์, “การกำหนดราคาศุลกากรของแกตต์ระบบประเมินราคาสินค้า”, รพีสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 7, (เมษายน-มิถุนายน 2537), น.40.

1.ราคาซื้ อขายของที่นำเข้า(Transaction Value of Imported Goods)[10]

ราคาซื้ อขายของที่นำเข้าคือ ราคาที่ได้ชำระจริงหรือราคาที่พึงต้องชำระสำหรับของที่นำเข้าเมื่อได้มีการขายเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่นำเข้าโดยได้มีการปรับราคาซื้ อขายของที่นำเข้าแล้ว โดยไม่มีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขใด ๆ ในการจำหน่ายหรือใช้ของนั้ นแต่ประการใดรวมทั้ งจะต้องมีความเป็นอิสระต่อกันระหว่างผู้ซื้ อและผู้ขาย

ทั้ งนี้ ในการกำหนดราคาภาษีศุลกากรมีการปรับราคาโดยมีการรวมมูลค่าการต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้รวมไว้ในราคาที่ได้ชำระจริงหรือราคาที่ต้องชำระ ดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายที่ผู้ซื้ อต้องเป็นผู้ชำระ ได้แก่ค่านายหน้า ค่าภาชนะ ค่าใช้จ่ายการบรรจุหีบห่อ

1.2 วัสดุเสริม ซึ่งจัดทำโดยผู้ซื้ อเพื่อใช้ในการผลิตและการขายเพื่อการส่งออกหากค่าใช้จ่ายไม่ได้รวมในราคาที่ชำระจริงหรือราคาที่ต้องชำระได้แก่วัสดุ ส่วนประกอบ แบบพิมพ์ วิศวกรรม งานศิลป์ งานออกแบบ

1.3 ค่าสิทธิและค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

1.4 เงินได้จากการขายต่อ ที่มีผลเพิ่มรายได้ให้กับผู้ขาย

1.5 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขนส่ง ได้แก่ค่าขนส่ง ค่าขนของขึ้ นลง ค่าประกันภัย

การใช้ “ราคาซื้ อขาย” เป็นราคาศุลกากรถือว่าเป็นหลักการสำคัญตามความตกลงแกตต์ สินค้านำเข้าส่วนใหญ่ก็จะใช้ราคาซื้ อขาย นอกจากบางกรณีเช่น ไม่มีการขาย ราคาไม่ใช่เป็นราคาซื้ อขายจริงขึ้ นอยู่กับเงื่อนไขบางประการ ผู้ซื้ อผู้ขายมีความสัมพันธ์กันจนมีอิทธิพลต่อราคา

2.การใช้ราคาซื้ อขายของนำเข้าที่เหมือนกันและของนำเข้าที่คล้ายกัน(Transaction Value of Identical Goods and Transaction Value of Similar Goods)

เป็นกรณีที่ไม่อาจใช้ราคาซื้ อขายของนำเข้าได้ จึงใช้ราคาของที่เหมือนกันก่อน ถ้าไม่อาจใช้ราคาของที่เหมือนกันได้ จึงใช้ราคาของที่คล้ายกัน

“ของที่เหมือนกัน” คือ ของที่เหมือนกันในทุกด้าน ทั้ งคุณลักษณะ คุณภาพ ชื่อเสียง แม้ว่ามีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยก็ยังคงถือว่าเป็นของเหมือนกัน

---

[10]ธานี สกลวิทยานนท์, “การประเมินราคาตามความตกลงแกตต์”, สรรพากรสาส์น, ปีที่ 46 ฉบับที่7, (กรกฎาคม 2542), น.57-59.

"ของที่คล้ายกัน" คือ ของที่อาจไม่เหมือนกันในทุกด้าน หากเพียงมีลักษณะเดียวกัน และมีวัสดุอย่างเดียวกัน สามารถทำหน้าที่อย่างเดียวกันได้และทดแทนกันได้ในทางการค้า โดยคำนึงถึงคุณภาพ ชื่อเสียงและเครื่องหมายการค้า

การประเมินราคาศุลกากรในวิธีนี้ หากพบว่าราคาซื้ อขายของนำเข้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกันมากกว่าหนึ่งราคา โดยที่ของเหมือนกันหรือของที่คล้ายกันจะต้องได้ส่งออกในเวลาเดียวกันหรือเวลาใกล้เคียงกันกับการส่งออก ซึ่งราคาซื้ อขายของที่เหมือนกันหรือของที่คล้ายกันต้องมีระดับการค้าและปริมาณเคียงกัน คำว่าระดับการค้าเดียวกันคือ การซื้ อขายนี้ เป็นการค้าปลีก ค้าส่ง หรือนำเข้าในระดับเดียวกัน ทั้ งนี้ ต้องใช้ราคาต่ำสุดเป็นราคาศุลกากรที่ใช้ในการประเมิน หากไม่สามารถประเมินราคาศุลกากรโดยวิธีนี้ ก็ให้ใช้วิธีการหักทอน

3.ราคาหักทอน (Deductive Value)

เป็นกรณีที่ไม่อาจใช้ราคาของที่เหมือนกันก่อน ถ้าไม่อาจใช้ราคาของที่เหมือนกันได้ จึงใช้ราคาหักทอน ราคาหักทอนเป็นราคาต่อหน่วยที่ได้ขายไปในปริมาณรวมมากที่สุดในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับของที่กำลังประเมินราคาภาษีศุลกากร ซึ่งคิดจากราคาของนำเข้าของราคาของที่เหมือนกันหรือราคาของนำเข้าที่คล้ายกันหลังจากนำเข้ากันแล้ว ซึ่งได้ขายต่อไปในปริมาณรวมที่มากที่สุดให้กับบุคคลซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับบุคคลที่ซื้ อของเช่นว่านั้ น ในเวลาเดียวกันหรือเวลาใกล้เคียงกันกับของที่จะประเมินราคาภาษีศุลกากร โดยให้หักทอนรายการบางประการออกไปเพื่อกำหนดราคาภาษีศุลกากร โดยให้หักทอนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งหักขึ้ นจริง ดังต่อไปนี้

3.1 ค่านายหน้า กำไร และค่าใช้จ่ายทั่วไป

3.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการนำเข้า การขนส่งและการประกันภัย

3.3 ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการขนส่งของนำเข้าไปยังท่าเรือหรือสถานที่ที่นำของเข้า

3.4 อากรและภาษีอื่น ๆ ที่ต้องชำระในประเทศนำเข้า

หากไม่สามารถกำหนดราคาศุลกากรโดยวิธีนี้ก็ให้ประเมินราคาภาษีศุลกากรโดยวิธีการคำนวณ

4.ราคาคำนวณ (Computed Value)

เป็นกรณีที่ไม่อาจใช้ราคาหักทอนได้ จึงใช้ราคาคำนวณ การประเมินราคาภาษีศุลกากรวิธีนี้ คำนวณโดยนำราคาผลรวมของ ต้นทุนหรือราคาของวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต รวม

ด้วยกำไรและค่าใช้จ่ายที่พึงรวมอยู่ในราคา และรวมด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการขนส่งของนำเข้าไปยังท่าเรือหรือที่ที่นำของเข้า

หากไม่สามารถประเมินราคาภาษีศุลกากรโดยวิธีนี้ ก็ให้ประเมินราคาภาษีศุลกากรโดยวิธีย้อนกลับ

5.ราคาย้อนกลับ (Fall-back Value)

เป็นกรณีที่ไม่อาจใช้ราคาคำนวณ จึงใช้ราคาย้อนกลับ การประเมินราคาภาษีศุลกากรวิธีนี้ คำนวณโดยการกำหนดราคาศุลกากร โดยวิธีการที่สมเหตุสมผลสอดคล้องกับหลักการของบทบัญญัติทั่วไปของความตกลงของ GATT ดังนี้

5.1 ราคาศุลกากรควรขึ้นอยู่กับราคาศุลกากรที่เคยกำหนดไว้ก่อนหน้านี้ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

5.2 วิธีการประเมินราคาที่นำมาใช้ควรเป็นวิธีการที่ 1 ถึง 6 แต่ให้นำวิธีการเหล่านี้ มาใช้ด้วยความยืดหยุ่นสมเหตุสมผล

5.3 หากไม่สามารถกำหนดราคาภาษีศุลกากรโดยใช้วิธีที่ 1 ถึง 6 ราคาภาษีศุลกากรโดยวิธีการอื่นที่สมเหตุสมผล

-หลักเกณฑ์การใช้ดุลยพินิจสำหรับใช้ประเมินราคาภาษีศุลกากรตามความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาศุลกากร[11]

1.หลักการไม่ใช้ดุลยพินิจตามอำเภอใจ(Non-arbitrary)

หลักการนี้ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการประเมินราคาภาษีศุลกากรจะต้องใช้ดุลยพินิจอยู่บนหลักเกณฑ์พื้นฐานที่กำหนดไว้โดยต้องไม่ใช้ดุลยพินิจตามอำเภอใจ ทำให้เกิดความไม่แน่นอนขึ้น ซึ่งอาจขัดต่อหลักการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่ต้องสามารถคาดหมายได้และต้องไม่เป็นการบิดเบือนทางการค้า หลักการนี้ ปรากฏอยู่ในความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาภาษีศุลกากร เช่น ส่วนอารัมบทที่ระบุให้รัฐภาคีต้องมีระบบการประเมินราคาภาษีศุลกากรที่เป็นธรรม เป็นเอกภาพ และเป็นกลางซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้มีการใช้ราคาภาษีศุลกากรที่กำหนดขึ้นตามอำเภอใจหรือสมมติขึ้นเอง

2.หลักการไม่เลือกปฏิบัติ(Non-discrimination)

---

[11]พฤติพงษ์ เลิศชัยมงคล, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7* ,น.79-82.

หลักการนี้ เป็นหลักที่กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติต่อรัฐภาคีทุกรัฐอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ กล่าวคือในระหว่างผู้นำเข้าหลาย ๆ รายที่นำเข้าสินค้าชนิดเดียวกัน การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการประเมินราคาภาษีศุลกากรนั้ น จะต้องใช้วิธีการปฏิบัติอย่างเดียวกันแก่ผู้นำเข้าทุกราย

หลักการนี้ ได้กำหนดไว้ในความตกลงแกตต์ในเรื่องหลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่งกับหลักปฏิบัติอย่างชาติ และในความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาภาษีศุลกากร ซึ่งกำหนดไว้ในส่วนอารัมภบท ระบุให้ไม่ให้มีการแยกความแตกต่างในเรื่องแหล่งที่มาของสินค้า

3.หลักความโปร่งใส (Transparency)

หลักการนี้ เป็นหลักที่กำหนดให้รัฐภาคีประเมินราคาภาษีศุลกากรโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ ซึ่งแต่เดิมนั้ นบางรัฐออกกฎหมายโดยไม่เปิดเผยทำให้ผู้นำเข้าไม่ทราบหลักการประเมิน ส่งผลให้เมื่อประเมินราคาภาษีศุลกากรแล้วต้องจ่ายภาษีศุลกากรในราคาสูง

หลักการโปร่งใสนี้ ได้กำหนดไว้ในGATT ค.ศ. 1994 เช่นตามมาตรา 10 ซึ่งมีใจความว่าให้รัฐภาคีประกาศโดยเปิดเผยให้ทราบโดยทั่วไปให้ทราบถึง กฎหมาย ระเบียบ คำพิพากษาของศาล และคำวินิจฉัยของส่วนราชการ เสียก่อนถึงมีผลบังคับใช้ และต้องใช้อย่างเป็นธรรม ในรูปแบบเดียวกัน

(2) ผลดีและผลเสีย

<u>-ผลดี</u>[12]

1. ผู้ส่งออกจะได้รับประโยชน์ ถ้าประเทศคู่ค้าเป็นภาคีสามาชิกองค์การการค้าโลกก็จะใช้เป็นรูปแบบเดียวกันและเป็นการลดภาระภาษีนำเข้าเนื่องจากการเก็บภาษีที่ซ้ าซ้อนและขาดความชัดเจน
2. ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการที่ศุลกากรที่ลดลงทำให้ซื้ อสินค้านำเข้าในราคาถูกลง

<u>-ผลเสีย</u>[13]

1. เกิดปัญหาการแจ้งราคาต่ำกว่าความจริง เนื่องจากระบบการจัดเก็บภาษีศุลกากรตามความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของ GATTค.ศ.1994 เป็นการกำหนดให้ใช้ราคาตาม

---

[12]ธานี สกลวิทยานนท์, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 10*, น. 60-61.

[13]พฤติพงษ์ เลิศชัยมงคล, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7*,น.136-137.

ใบกำกับสินค้าซึ่งเป็นราคาที่ชำระจริงหรือราคาที่พึงต้องชำระ ทำให้ผู้นำเข้าที่ไม่สุจริตแจ้งราคาต่ำกว่าความเป็นจริงเพื่อลดภาระภาษีนำเข้า

2. เกิดปัญหาในเรื่องการซื้ อขายระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันกล่าวคือ เป็นตัวแทนแต่ผู้เดียวหรือเป็นผู้จำหน่ายแต่ผู้เดียวหรือผู้รับสัมปทาน ทั้ งนี้ จะถือว่ามีความสัมพันธ์ต่อเมื่อเข้าลักษณะตามที่ความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของ GATT ค.ศ.1994 กำหนดไว้ ซึ่งจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน หากจะอ้างว่ามีความสัมพันธ์กันจะต้องพิสูจน์ให้ได้ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการมักจะไม่เปิดเผยข้อมูล ทำให้ยากในการตรวจสอบ

3. ปัญหาการตีความและการบังคับใช้หลักเกณฑ์ในความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา7 ของ GATT ค.ศ.1994 เนื่องจากมีความละเอียดซับซ้อนจนทำให้เกิดความยุ่งยากแก่เจ้าหน้าที่ในการประเมินราคาศุลกากรจะมีคำวินิจฉัย